

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა საქართველოს სახელით

საქმე №ას-1229-1149-2017

ას-1229-1149-2017 მ-----ი

9 თებერვალი, 2018 წელი,
ქ. თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:

ეკატერინე გასიტაშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პაატა ქათამაძე, ბესარიონ ალავეძე

საქმის განხილვის ფორმა _ ზეპირი განხილვის გარეშე

კასატორი- ნ----- მ-----ი, მ----- მ-----ი, ლ----- მ-----ი
(მოსარჩელები)

მოწინააღმდეგე მხარე - გ----- მ-----ი (მოპასუხე)

მესამე პირი - საჯარო რეესტრის ყვარელის სარეგისტრაციო სამსახური

გასაჩივრებული განჩინება - თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 22 მაისის განჩინება

კასატორის მოთხოვნა - გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი
გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება

დავის საგანი - ტექნიკენტარიზაციის პასპორტის გაყალბებულად აღიარება,
სამკვიდრო მოწმობის, ანდერძის და საჯარო რეესტრის ჩანაწერების
ბათილად ცნობა

საკითხი, რომელზედაც მიღებულია გადაწყვეტილება - საკასაციო

აღწერილობითი ნაწილი

1. დათა მ-----ის (შემდეგში - მოსარჩელების/აპელანტების/კასატორების პაპა) კომლი სასამართლოს 1946 წლის 15 დეკემბრის გადაწყვეტილების (ე.წ. „ძმური განაჩენის“) საფუძველზე ორ ნაწილად გაიყო და შეიქმნა მოსარჩელების პაპისა და მისი შვილის - მ----- მ-----ის (შემდეგში - მოსარჩელების/აპელანტების/კასატორების მამა) კომლი. სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე საცხოვრებელი სახლი გადანაწილდა ორივე კომლზე, კომლის წევრთა წილის შესაბამისად და კასატორების პაპის ოთხსულიან ოჯახს, რომლის შემადგენლობაშიც შედიოდნენ მოსარჩელის პაპა, მისი მეუღლე - ს---- მ-----ი (შემდეგში - მოსარჩელების ბებია) და ქალიშვილები-მ---- და შ---- მ-----ები (შემდეგში - მოსარჩელების მამიდები) შეხვდა 20 8590 მანეთი. ამ თანხაში მათ მიეკუთვნათ საცხოვრებელი სახლის მეორე სართულზე მდებარე ერთი გამართული ოთახი და სამზარეულო, პირველ სართულზე მდებარე მარანი, ვენახი 0,06 ჰა, სახნავი მიწა - 0.20 ჰა, ეზო - 0.04 ჰა და სხვადასხვა საოჯახო ნივთები. გაყოფის შედეგად მოსარჩელების მამის ერთსულიან ოჯახს შეხვდა 5 212 მანეთი და 61 კაპიკი, რასაც შეადგენდა საცხოვრებელი სახლის პირველ სართულზე ერთ გამართული ოთახს, თავისი საჩეხით, ვენახს - 0,06 ჰა, სახნავ მიწას - 0.05 ჰა, ეზოს - 0.04 ჰა და სხვადასხვა საოჯახო ნივთებს.
- 1.1. კომლის გაყოფის გამო, იმ დროისათვის მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, ყვარლის რაიმიწგანის უფროსი მიწათმომწყობის 04.03.1947 წლის ცნობის საფუძველზე, მოსარჩელების პაპის კომლმა მიიღო 0.15 ჰა მიწის ნაკვეთი, ხოლო მოსარჩელების მამას კოლმეურნეობის მიწების საკარმიდამო ფონდებიდან მიეცა 0.15 ჰა, რითაც მათი მიწის ნაკვეთები შეივსო 0.25 ჰა მდე;
2. სსიპ საქართველოს ეროვნული არქივის ყვარლის არქივის მიერ 2012 წლის 13 მარტს გაცემული ცნობების თანახმად:
 - 1958-1960 წლებში მოსარჩელების მამის კომლი შედგებოდა შემდეგი წევრებისგან: თვითონ მოსარჩელების მამა, მისი ცოლი - მ----- მ-----ი (შემდეგში - მოსარჩელების, აპელანტების, კასატორების დედა) და შვილები - მ-----, ნ----- და ლ----- მ-----ები (შემდეგში - მოსარჩელები/აპელანტები/კასატორები). მოსარჩელების მამა გარდაიცვალა 1960 წელს, დედა კი - 2003 წელს.
 - 1961-1963 წლების საკომლო წიგნების მიხედვით, მოსარჩელების პაპის კომლის წევრები იყვნენ: თვითონ მოსარჩელეთა პაპა, ბებია და მამიდები

- (იხ. წინამდებარე განჩინების პირველი პუნქტი), რომელთაგან ერთ-ერთი - შ----- მ-----
-----ი კომლიდან 1962 წელს ამოეწერა (დაქორწინდა);
- 1964-66 წლების საკომლო წიგნების მიხედვით კი, მოსარჩელების პაპის კომლის წევრებად კვლავ ირიცხებოდა პაპა, ბებია და მეორე მამიდა - მ-----
მ-----ი. საბინაო წიგნის ჩანაწერების თანახმად, ისინი 1976 წლიდან ჩაწერილები იყვნენ და გარდაცვალებამდე ცხოვრობდნენ ყვარელში, უ-----
-----ების ქუჩაზე N33 (ყოფილი პ-----ის) მდებარე სახლში.
 - 2.1. მოსარჩელების ბაბუა გარდაიცვალა 1976 წელს და მისი დანაშთი ქონება (ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე N33 (ყოფილი პ-----ის) მდებარე სახლის 2/3 წილი), ტექნიკური აღრიცხვის პასპორტში 1987 წლის 24 ივლისის ჩანაწერის თანახმად, აღირიცხა მოსარჩელების ბებიაზე.
 - 2.2. მოსარჩელების ბებია გარდაიცვალა 1983 წელს და მის დანაშთ ქონებაზე, 1988 წლის 11 ნოემბერს, სამკვიდრო მოწმობა მიიღო მოსარჩელების მამიდა მ----- მ-----მა, რის საფუძველზეც ტექნიკურში ზემოხსენებული ქონების 2/3 წილი აღირიცხა ამ უკანასკნელის სახელზე.
 - 2.3. მოსარჩელების მამიდა - მ----- მ-----ი 2011 წლის 9 მარტს გარდაიცვალა, 2011 წლის 19 სექტემბერს კი, ყვარლის ნოტარიუსმა ნ. ჩ-----
მა, გასცა სამკვიდრო მოწმობა, რომლის თანახმადაც, მამკვიდრებლის ქონება ანდერძის საფუძველზე მიიღო გ----- მ-----მა - მამკვიდრებლის დის შვილიშვილმა (შემდეგში - მოპასუხე),
 - 2.4. სამკვიდრო მოწმობის საფუძველზე ქ. ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე (ყოფილი პ-----ის) მდებარე საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილი, 2011 წლის 23 სექტემბერს, საჯარო რეესტრში აღირიცხა მოპასუხის სახელზე.

3. სარჩელის მოთხოვნა და საფუძველები

- 3.1. წინამდებარე განჩინების მეორე პუნქტში დასახელებულმა მოსარჩელებმა 2014 წლის 30 ივლისს სარჩელი აღძრეს მოპასუხის (იხ. 2.3 ქვეპუნქტი) წინააღმდეგ და მოითხოვეს ტექნიკენტარიზაციის პასპორტის გაყალბებულად აღიარება, სამკვიდრო მოწმობის, ანდერძის და საჯარო რეესტრის ჩანაწერის ბათილად ცნობა.
- 3.2. მოსარჩელებმა მიუთითეს, რომ ქ. ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე საცხოვრებელი სახლი მთლიანად წარმოადგენდა 1946 წლის ე.წ. „გაყრილობის განაჩენით“ მათი მამისთვის (მ-----
----- მ-----ისათვის) მიკუთვნებულ ქონებას, მათი ბებია კი, რომელიც მოპასუხის დიდ ბებიას წარმოადგენდა და რომლის დანაშთი ქონებაც ჯერ მათმა მამიდამ, შემდეგ კი მოპასუხემ ანდერძის საფუძველზე მიიღო, მოსარჩელების მამის კომლის წევრი არასდროს ყოფილა; იგი (მოსარჩელების ბებია) ირიცხებოდა მოსარჩელების პაპის (დათა მ-----

ის) კომლში, რომელსაც მიეკუთვნებოდა 1937 წელს აშენებული სხვა სახლი და არა უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლი. უფრო კონკრეტულად, მოსარჩელების განმარტებით, 1946 წლის „გაყრილობის განაჩენის“ შემდეგ, 1952 წელს, როდესაც მოსარჩელების მამა დაოჯახდა, ვითარება შეიცვალა იმგვარად, რომ მოსარჩელების პაპამ ყვარელში, უ-----ების (ყოფილი პ-----ის) ქუჩაზე N33 მდებარე საცხოვრებელი სახლი მთლიანად მოსარჩელების მამის კომლს მისცა, ხოლო მის კომლზე აღირიცხა ყვარელში გ-----ის ქუჩაზე N114-ში მდებარე სახლი, რომელიც აშენებული იყო 1937 წელს და წარმოადგენდა მათი პაპის დედის - ე.წ. იაშვილების სახლს. მოსარჩელებმა აღნიშნულის დასადატურებლად მიუთითეს ყვარლის სასოფლო საბჭოს 1958-60 წლების საკომლო წიგნებზე, რომელთა თანახმადაც, მოსარჩელების მამის კომლს ერიცხებოდა საცხოვრებელი სახლი - აგებული 1930 წელს, ხოლო საკომლო წიგნის 1964-66 წწ. ჩანაწერებით, მოსარჩელების პაპის კომლს ერიცხებოდა საცხოვრებელი სახლი - აშენებული 1937 წელს.

3.3. წინამდებარე განჩინების 3.2. ქვეპუნქტში ასახული გარემოებებიდან გამომდინარე, მოსარჩელებმა მიუთითეს, რომ 1987 წლის 24 ივლისს გაცემული ტექნიკური აღრიცხვის პასპორტში მოსარჩელების ბებიის უ-----ების ქუჩაზე აღრიცხვა და ჩანაწერი მათი ბებიის სახელზე ამ მისამართზე მდებარე სახლის 2/3 წილის აღრიცხვის შესახებ, გაყალბებულია. მოსარჩელეთა მოსაზრებით, აღნიშნულ ჩანაწერში მითითებული უნდა ყოფილიყო მხოლოდ მათი მამა (მ----- მ-----ი), რადგან ეს ქონება მთლიანად მამის კომლის საკუთრებას წარმოადგენდა და მთლიანი ქონების მესაკუთრედ უნდა მითითებულიყო კომლის შემდეგი წევრი - მოსარჩელების დედა, ხოლო მათ ბებიას და მამიდას ამ ქონებაზე საკუთრების რეგისტრაციისთვის სამართლებრივი წინაპირობები არ გააჩნდათ.

3.4. მოსარჩელებმა ასევე მიუთითეს, რომ მათი ბებია, რომელიც ზემოხსენებულ ტექნიკური აღრიცხვის პასპორტში 2/3 წილის მესაკუთრედაა მითითებული, 1983 წელს გარდაიცვალა, ხოლო პასპორტი შეივსო 1988 წელს, ანუ ქონების აღრიცხვა მოხდა გარდაცვლილ პირზე, რაც ეწინააღმდეგებოდა კანონს და ადასტურებდა ამ დოკუმენტის სიყალბეს (იხ. ამ განჩინების 2.2 ქვეპუნქტი).

3.5. მოსარჩელებმა იმაზეც მიუთითეს, რომ მათ ბებიაზე კანონდარღვევით აღრიცხული სამკვიდრო ქონება მოსარჩელების ერთ-ერთმა მამიდამ - მ-----მა 6-თვიანი ვადის დარღვევით, 18.02.1988 წელს მიიღო, თანაც ისე, რომ არ მიუთითებია სხვა მემკვიდრეების არსებობის შესახებ. მამიდის გარდაცვალების შემდეგ კი, მისი სამკვიდრო ქონება ანდერძის საფუძველზე მიიღო მოსარჩელების მეორე მამიდის შვილიშვილმა - მოპასუხემ (იხ.2.3

ქვეპუნქტი).

3.6. ზემოაღნიშნულ გარემოებებზე დაყრდნობით, მოსარჩელებმა მოითხოვეს 1988 წლის 18 თებერვალს გაცემული სამკვიდრო მოწმობის და მისგან გამომდინარე სამართლებრივი შედეგების - სადავო ქონებაზე შედგენილი ანდერძისა და ამ ანდერძის საფუძველზე მოპასუხეზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობის ბათილად ცნობა (იხ. დაზუსტებული სარჩელი: ტ.1, ს.ფ, 130-146).

4. მოპასუხის და მესამე პირის შესაგებლები

4.1. მოპასუხემ მოთხოვნის გამომრიცხველი შესაგებელი წარადგინა, რომლითაც სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ სასამართლოს 1946 წლის გადაწყვეტილების და „გაყრილობის განაჩენის“ საფუძველზე, მოსარჩელების მამისა და პაპის კომლები აღრიცხული იყო ცალ-ცალკე, თუმცა მათ სახლში ცალ-ცალკე არასდროს უცხოვრიათ, ისინი კომლის გაყოფამდეც და მას შემდეგაც, ცხოვრობდნენ ქ. ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე საცხოვრებელ სახლში, სხვადასხვა სართულზე. მოსარჩელების პაპა და მისი ცოლ-შვილი გარდაცვალებამდე ცხოვრობდნენ ამ სახლში და მათ სხვა სახლი არასდროს ჰქონიათ;

4.2. მოპასუხის მითითებით, მოსარჩელების პაპამ (მოპასუხის დიდმა პაპამ) 1972 წელს, კოლმეურნეობის ფონდიდან მიღებულ საკარმიდამო ნაკვეთზე (ამჟამად გ-----ის ქუჩაზე მდებარე), დაიწყო მშენებლობა, რაც გამორიცხავს ამ ნაკვეთზე მოსარჩელების პაპის დედის კუთვნილი სახლის (ე.წ. იაშვილების სახლის) არსებობას, რადგან კოლმეურნეობის ფონდიდან არ დაიშვებოდა ისეთი საკარმიდამო ნაკვეთის გაცემა, სადაც მოქალაქეთა კერძო საცხოვრებელი სახლები იყო განთავსებული. მოპასუხის განმარტებით, მოსარჩელებმა ვერ წარადგინეს კონკრეტული მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებდა სხვა სახლის არსებობას და ამ სახლის მოსარჩელების პაპის კომლზე აღრიცხვის შესაძლებლობას;

4.3. მოპასუხის განმარტებით, მოსარჩელების მამიდან - მ---- მ-----მა, 1987 წელს, სასამართლო წესით და კანონის სრული დაცვით აღიდგინა და მიიღო სამკვიდრო და ის არ იყო ვალდებული, რომ მემკვიდრეებად მოეწვია მოსარჩელები - მისი ძმისწულები მაშინ, როდესაც თვითონ პირველი რიგის მემკვიდრეს წარმოადგენდა მშობლების ქონებაზე. ამასთან, თუ მოსარჩელებს გააჩნდათ პრეტენზია, რომ ბებუის მიერ დატოვებული ქონებიდან მათაც ეკუთვნოდათ წილი, მათ შეეძლოთ ამაზე ედავათ 30

წლის წინ, როცა სამკვიდრო გაიხსნა (იხ. შესაგებელი - ტ.1, ს.ფ. 61-90).

4.4. წერილობით წარდგენილი შესაგებელით სარჩელი არ ცნო საჯარო რეესტრის ყვარლის სარეგისტრაციო სამსახურმა, მესამე პირმა დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე.

5. გურჯაანის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება და დასკვნები

5.1. გურჯაანის რაიონული სასამართლოს 2015 წლის 5 საოქმო განჩინებით, არ დაკმაყოფილდა მოსარჩელების შუამდგომლობა გარკვეული სახის წერილობით მტკიცებულებათა საქმეზე დართვის შესახებ. სასამართლომ, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში: სსსკ) 219-ე მუხლზე მითითებით განმარტა, რომ გარდა იმისა, რომ მოსარჩელებმა სასამართლოს დაგვიანებით, არასაპატიო მიზეზით წარუდგინეს მტკიცებულებები, იმავდროულად, გარემოებები, რომელთა დადასტურებასაც მხარე ამ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით ცდილობდა, მოპასუხე მხარეს სადავოდ არ გაუხდია.

5.2. გურჯაანის რაიონული სასამართლოს 2015 წლის 30 დეკემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

5.3. სასამართლომ, საქმეში არსებულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით გამოიკვლია და დადგენილად მიიჩნია წინამდებარე განჩინების პირველ და მეორე პუნქტებში ასახული ფაქტობრივი გარემოებანი და დავის მოსაწესრიგებლად გამოიყენა სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 1964 წლის რედაქციის 122-ე, 125-ე, 539-ე, 540-ე, 566-ე მუხლები, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდეგში: სსკ) მოქმედი რედაქციის 1507-ე, 1306-ე, 1320-ე, 1336-ე, 1421-ე მუხლები.

5.3.1. სასამართლომ არ გაიზიარა მოსარჩელის მოთხოვნის დასაბუთებულობა 1987 წლის 24 ივლისს შედგენილი ტექნიკური აღრიცხვის პასპორტის გაყალბების შესახებ იმ დასაბუთებით, რომ საქმეზე წარდგენილი მტკიცებულებებით დადგენილი იყო, რომ 1946 წელს კომლის გაყოფის შემდეგ ორივე კომლს საცხოვრებლად მიეკუთვნა ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე საცხოვრებელი სახლის სხვადასხვა სართული, რაც, სასამართლოს შეფასებით, იმას ნიშნავს, რომ კომლის გაყოფის შემდეგ, ეს სახლი ორივე კომლის საკუთრებას წარმოადგენდა. სასამართლომ განმარტა, რომ როგორც საქმეზე წარდგენილი მტკიცებულებებით დადგინდა ყვარელში, გ-----ის ქუჩაზე მდებარე მიწის ნაკვეთი წარმოადგენდა მოსარჩელების პაპისთვის (დათა მ-----ისათვის) ე.წ. გაყრილობის შემდეგ კოლმეურნეობის ფონდისგან, შევსების მიზნით, მიღებულ მიწის ნაკვეთს და არა ამ განაჩენით მოსარჩელების პაპის კომლისთვის მიკუთვნებულ ქონებას (საცხოვრებელს სახლს). ამას

ადასტურებს ყვარლის რაიმიწგანის უფროსი მიწათმომწყოების 04.03.1947 წლის ცნობა, საიდანაც ირკვევა, რომ მოსარჩელების პაპის კომლის გაყოფის გამო, 1947 წელს მოსარჩელების მამის კომლმა მიიღო 0.15 ჰა მიწის ნაკვეთი, ხოლო მოსარჩელების პაპას კოლმეურნეობის საკარმიდამო ფონდიდან მიეკუთვნა 0.15 ჰა, რითაც მას მიწის ნაკვეთი შეეკისო 0.25 ჰა.მდე. სასამართლომ გაიზიარა მოპასუხე მხარის განმარტება, რომ სწორედ კოლმეურნეობიდან მიღებულ საკარმიდამო ნაკვეთზე დაიწყო მშენებლობა მოსარჩელების პაპამ 1972 წელს, რაც გამორიცხავდა ამ მისამართზე პაპის კომლის აღიკვეთას, რადგან იმ დროს მოქმედი კანონმდებლობით, კომლის არსებობა საცხოვრებელი სახლის გარეშე დაუშვებელი იყო.

5.3.2. სასამართლომ უარადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელების პაპა და მისი კომლის წევრები - მეუღლე და ერთ-ერთი ქალშვილი, გარდაცვალებამდე უ-----ების ქუჩაზე №33-ში (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლში ცხოვრობდნენ, მათთვის მიკუთვნებულ მეორე სართულზე, რაც ადასტურებს მოპასუხის განმარტების სისწორეს, რომ მოსარჩელების პაპის კომლს უ-----ების ქუჩაზე მდებარე სახლის გარდა, სხვა სახლი არ ჰქონია, ხოლო გ-----ის ქუჩაზე #114 მდებარე სახლი აშენდა 1972-1982 წლებში, ამიტომ 1962-1966 წლებში, ამ მისამართზე, როცა ამ ნაკვეთზე სახლი არ არსებობდა, მოსარჩელების პაპის კომლი ვერ აღირიცხებოდა;

5.3.3. იგივე დასტურდებოდა მოწმე ჯემალ ნასყიდაშვილის ჩვენებითაც. მოწმემ განმარტა, რომ იგი დაბადებულია 1948 წელს, ბავშვობიდან ახსოვს, რომ ოჯახი ცხოვრობდა უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლში; დაახლოებით 18 -20 წლის იქნებოდა, როცა მოსარჩელების პაპამ მეორე სახლის მშენებლობა დაიწყო, იქამდე კი იქ სხვა სახლი არ ყოფილა. ამდენად, მოსარჩელების მტკიცება, რომ უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლი მთლიანად მათი მამის (მ----- მ-----ის) კომლის საკუთრება იყო, ხოლო გ-----ის ქუჩაზე მდებარე სახლი - მათი პაპის, სასამართლომ არ გაიზიარა. სასამართლომ განმარტა, რომ საქმის მასალებით მოსარჩელების პაპის კომლისთვის მიკუთვნებული სახლის მოსარჩელების მამის კომლისთვის ჩუქების, ან სხვაგვარად განკარგის ფაქტიც არ დასტურდებოდა;

5.3.4. სასამართლომ ასევე იმსჯელა მოსარჩელების პაპის საკომლო წილის მოსარჩელების ბებიაზე აღრიცხვის შესახებ და გაიზიარა მოსარჩელე მხარის მტკიცება, რომ ინვენტარიზაციის დროს მათი ბებია გარდაცვლილი იყო, თუმცა, სასამართლოს შეფასებით, აღნიშნული არ წარმოადგენდა ტექნიკური პასპორტის ყალბად აღიარების საფუძველს, ამასთან, ამ აღიარების მიმართ მოსარჩელე მხარეს იურიდიული ინტერესი არ გააჩნდა, რადგან ინვენტარიზაციის დროს ცოცხალი იყო მათი პაპის კომლის ბოლო

წევრი - ერთ-ერთი მამიდა - მ---- მ-----ი, რომელმაც მიიღო კიდეც ქონების 2/3 წილი, ხოლო მოპასუხე მისი ანდერძისმიერი მემკვიდრეა და კანონით დადგენილი წესით აქვს მიღებული სამკვიდრო ქონება (იხ. სასამართლოს სხდომის ოქმი და გადაწყვეტილება - ტ.1, ს.ფ. 112-116; 279-298).

6. მოსარჩელების სააპელაციო საჩივარი

6.1. გურჯაანის რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მოსარჩელებმა, მოითხოვეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილება შემდეგ არგუმენტებზე დაყრდნობით:

6.1.1. სასამართლომ დაუსაბუთებლად არ გაითვალისწინა მოსარჩელების მიერ წარდგენილი საარქივო ცნობები, რომლის თანახმად ამ ორ კომლზე სხვადასხვა (1930წ. და 1937წ.) წლებში აშენებული სახლები იყო აღრიცხული და ამ სახლების მისამართები მაშინ ვერ იქნებოდა მითითებული, რადგან 1960 წელს ყვარელი იწოდებოდა სასაოფლო საბჭოდ და არ იყო ქუჩებად დაყოფილი. აპელანტების განმარტებით, სასამართლო ყურადღებას ამახვილებდა 1946 წლის „გაყრილობის განაჩენზე“, რომლითაც ერთი სახლი გაიყო ორ კომლზე, თუმცა, ამის საწინააღმდეგოს მეტყველებდა ინვენტარიზაციის ჩანაწერი, სადაც კომლებისთვის მიკუთვნებულ წილთა ჯამი არ ემთხვევა სადავო ქონების, მდებარე უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) ფართს;

6.1.2 აპელანტების მტკიცებით, სასამართლოზე მოპასუხე მხარემ წარადგინა მათი პაპის მიერ გ-----ის ქუჩაზე, 70-იან წლებში აშენებული სახლის მშენებლობის ნებართვა. სასამართლომ არ გაითვალისწინა ის გარემოება, რომ თუკი აპელანტების პაპაზე უ-----ების ქუჩაზე №33 მდებარე სახლი იქნებოდა აღრიცხული, მას (პაპას) გ-----ის 114-ში მდებარე ნაკვეთზე მშენებლობის ნებართვას არ მისცემდნენ, ე.ი. მიწის ნაკვეთი, რომელზეც ეს მშენებლობა დაიწყო, მათი პაპის კომლს ერიცხება „გაყრილობის განაჩენის დღიდან“. ეს მიწის ნაკვეთი, მასზე არსებული სახლით, ეკუთვნოდა მოსარჩელების პაპის დედის მშობლებს (იაშვილებს) და მათ პაპას რომ არ დაეკარგა დედისეული სახლი და მიწა, ამ მიზნით გამოჰყო თავისი 17 წლის ვაჟი (აპელანტების მამა) ცალკე კომლად და თავის სახელზე აღირიცხა დედისეული სახლი. სასამართლოს გადაწყვეტილება დაუსაბუთებელია იმ თვალსაზრისითაც, რომ 1960 წელს, როდესაც აპელანტების პაპას გარდაეცვალა ერთადერთი ვაჟი და დარჩა ქვრივი რძალი და სამი ობოლი შვილიშვილი, მხოლოდ ერთ ოთახში, სახლის 1/5 ნაწილში აცხოვრებდა მათ, დანარჩენ 4/5 ნაწილში კი თვითონ ცხოვრობდა;

- 6.1.3 სასამართლომ არასწორად დაასკვნა, რომ არ არსებობდა აპელანტების მამაზე უ-----ების ქუჩაზე №33 მდებარე სახლის მთლიანად ჩუქების ან სხვაგვარად განკარგვის ფაქტი მაშინ, როდესაც ამ ფაქტის დამამტკიცებელ გარემოებას წარმოადგენს 13.03.2012 წლით დათარიღებული საარქივო ცნობები, რომლებიც სასამართლომ მხედველობაში არ მიიღო და უპირატესობა მიანიჭა 1947 წლის „გაყრილობის განაჩენს“. სასამართლომ ყურადღება არ გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ 1947 წლის განაჩენით მიკუთვნებული წილები ტექბიუროში აბსურდულად იყო აღრიცხული და სწორედ ამ უსაფუძვლობისა და აბსურდული გარემოებების გამო, საჭირო იყო მისი გაუქმება;
- 6.1.4. სასამართლომ ასევე არ გაითვალისწინა საქმეში მტკიცებულების სახით წარდგენილი დოკუმენტი - 18.04.2013 წ. №65026 წერილი, რომელიც გაცემულია ყვარლის საჯარო რეესტრის მიერ, სადაც მითითებულია, რომ არ იძებნება დოკუმენტები, თუ რის საფუძველზე აღირიცხა აპელანტების ბებიამ ტექბიუროს მონაცემებში ქონების 2/3 ნაწილი. სასამართლომ ასევე არ გაიზიარა ის გარემოება, რომ ტექპასპორტში მითითებული წილები არ ემთხვეოდა „გაყრილობის განაჩენის“ წილებს, მოპასუხე მხარემ კი ვერ დაადასტურა, თუ რის საფუძველზე შეიცვალა წილების ოდენობა ინვენტარიზაციის დროს (იხ. სააპელაციო საჩივარი; ტ. 2, ს.ფ. 301-314).

7. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინება და დასკვნები

- 7.1. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 22 მაისის განჩინებით მოსარჩელეთა სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.
- 7.2. სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სწორი სამართლებრივი შეფასებები გააკეთა საქმისათვის მნიშვნელოვან საკითხებთან დაკავშირებით და მართებულად შეაფასა მხარეთა შორის არსებული მატერიალურ-სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე მხარეთა უფლება-მოვალეობები (სსსკ-ის 390.3-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი) და დამატებით განმარტა:
- 7.2.1. სასარჩელო მოთხოვნა ემყარებოდა მოსარჩელის მიერ წარდგენილ საარქივო ცნობას (ტ.1, ს.ფ.17) იმის შესახებ, რომ ყვარლის სასოფლო საბჭოს 1958-60 წლების საკომლო წიგნების თანახმად, აპელანტების მამის კომლს ერიცხებოდა საცხოვრებელი სახლი - აშენებული 1930 წელს და მიწა - 0.09 ჰა, მათ შორის ნაგებობათა ქვეშ 0.01 ჰა. ვენახი 0,7 ჰა, საბოსტნე 0.01 ჰა;

ხოლო საკომლო წიგნის 1964-66 წწ. ჩანაწერებით, აპელანტების პაპის კომლს ერიცხება საცხოვრებელი სახლი - აშენებული 1937 წელს და მიწა - 0.25 ჰა, რაც მოსარჩელების მოსაზრებით, სწორედ იმ გარემოებას ადასტურებს, რომ სადავო საცხოვრებელი სახლი მთლიანად მათი მამის კომლის საკუთრება იყო და რის საწინააღმდეგოდაც, ტექ. აღრიცხვის ბიუროს მიერ მოხდა სადავო საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილის ჯერ აპელანტების გარდაცვლილი ბებუის, ხოლო შემდეგ მათი მამიდის საკუთრებაში აღრიცხვა;

7.2.2. სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა რაიონული სასამართლოს მსჯელობა, რომ 1947 წელს აპელანტების (მოსარჩელების) პაპისთვის საკოლმეურნეო ფონდიდან გადაცემულ მიწის ნაკვეთზე (რომელიც ამჟამად გ-----ის ქ. #114-ს წარმოადგენს) სახლი არ იდგა და იგი აშენდა 1972-82 წლებში, ამიტომ იგი 1964-66წწ. საკომლო ჩანაწერებში აღრიცხული ვერ იქნებოდა. ამ თვალსაზრისით სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა თავად მოსარჩელების განმარტებაზე (იხ.დაზუსტებული სარჩელი - ტ.1.ს.ფ.130-146), რომ მათი ბებუის გარდაცვალების შემდეგ, ერთ-ერთი მამიდა (მ---- მ----- -ი) დროებით ცხოვრობდა მოსარჩელების სახლში, რადგან გ-----ის ქ. მდებარე საცხოვრებელი სახლის მშენებლობა დასრულებული არ იყო, რაც სასამართლოს შეფასებით, ასევე ადასტურებს მოპასუხის მიერ მითითებულ პერიოდს სახლის აშენებისა. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, იმ პირობებში, როცა საქმის მასალებით არ დგინდებოდა მოსარჩელების პაპის კომლზე გ-----ის ქუჩაზე მდებარე საცხოვრებელი სახლის ფიზიკურად არსებობა, პირველი ინსტანციის სასამართლომ მართებულად დაადგინა, რომ 1964-66 წლების საკომლო და საბინაო წიგნებში აპელანტების პაპაზე (დათა მ-----ზე) აღრიცხული სახლი სწორედ 1946 წლის „გაყრილობის განაჩენით“ გაყოფილი სახლის ნაწილს წარმოადგენს. სასამართლო ამ გარემოების დადგენისას დაეყრდნო საქმეში წარდგენილ საბინაო წიგნს, სადაც, აპელანტების პაპის და მისი კომლის წევრების ჩანაწერის გასწვრივ დასმულ ბეჭედში მითითებულია, რომ აღნიშნული პირები ჩაწერილი არიან უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა);

7.2.3. სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა აპელანტების მტკიცება, რომ მათი ბებია ვერ ჩაეწერებოდა მითითებულ მისამართზე, რადგან, მას ჰქონდა ე.წ „ოქ“ პასპორტი, რომლის საფუძველზეც საბინაო წიგნში ჩაწერა არ ხდებოდა. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ ზემოხსენებული საბინაო წიგნაკის საწინააღმდეგო მტკიცებულება საქმეში წარდგენილი არ არის, არც იმ გარემოების დამადასტურებელი მტკიცებულება მოიპოვება, რომ 1967 წელს გაცემული პასპორტის საფუძველზე აპელანტების ბებუის ჩაწერა შეუძლებელი იქნებოდა. სასამართლომ მიუთითა სსრკ საპასპორტო სისტემის დებულებების დამტკიცების შესახებ სსრკ მინისტრთა საბჭოს 1974

წლის 28 აგვისტოს დადგენილების მე-2 პუნქტზე, რომლითაც დადგენილი იყო, რომ ახალი ნიმუშის პასპორტების გაცემა უნდა მომხდარიყო 1976 წლის პირველი იანვრიდან 1981 წლის 31 დეკემბრამდე. იმავე პუნქტის მე-3 აბზაცით კი დგინდებოდა, რომ მოქალაქეთა მიერ ძველი ნიმუშის პასპორტის ახალი ნიმუშის პასპორტით შეცვლამდე ძალას ინარჩუნებს ადრე გაცემული პასპორტები;

7.2.4. ზემოხსენებული მსჯელობის საფუძველზე სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ ამგვარი ფაქტობრივი გარემოებების პირობებში პირველი ინსტანციის სასამართლომ მართებულად დაადგინა, რომ არ არსებობდა ქ. ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე საცხოვრებელი სახლის მხოლოდ აპელანტების მამის (მ----- მ-----ის) კომლის საკუთრებად მიჩნევის ფაქტობრივ-სამართლებრივი საფუძველი, რაც შესაძლებელია გამხდარიყო აპელანტების ბებულის საკუთრებად რიცხული სადავო საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილის რეგისტრაციის გაუქმებისა და სარჩელის დაკმაყოფილების წინაპირობა. ამდენად, სააპელაციო სასამართლო დათანხმა რაიონული სასამართლოს მჯელობასა და დასკვნას, რომ აპელანტების მამის კომლს ეკუთვნოდა ზემოხსენებულ მისამართზე მდებარე არა მთლიანი ქონება, არამედ 1946 წლის 15 დეკემბრის „გაყრილობის განაჩენით“ მიკუთვნებული 1/3 ნაწილი (იხ. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება - ტ.2, ს.ფ. 158-180).

8. მოსარჩელების საკასაციო საჩივარი

8.1. მოსარჩელებმა საკასაციო წესით გაასაჩივრეს სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება, მისი გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილება, ან საქმის ხელახლა განსახილველად პირველი ინსტანციის სასამართლოსთვის დაბრუნება მოითხოვეს (იხ. საკასაციო საჩივარი- ტ.2, ს.ფ. 199-211).

8.1.1. ამასთან, აპელანტებმა, საკასაციო საჩივართან ერთად სასამართლოში წარმოადგინეს შუამდგომლობა სხვადასხვა მტკიცებულებების (საარქივო ცნობებები: 04.07.2017 წ. №აა2017023455-04, 25.09.2014 წ. აა2014053610-03, 04.02.2016 წ. აა2016003412-05; წერილები: 15.02.2016 წ. №46/31827, 06.06.2016 წ. №01/141103 და ექსპერტიზის დასკვნის 19.08.2017 წ. №011/0-2) საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპზე საქმეზე დართვის შესახებ, რაც იმით დაასაბუთეს, რომ აღნიშნული დოკუმენტაცია მათ წარადგინეს სააპელაციო სასამართლოშიც, თუმცა, სასამართლომ, სსსკ-ის 380-ე მუხლზე მითითებით, დაუშვებლად მიიჩნია ისინი მაშინ, როდესაც ამ მტკიცებულებებს საკითხის გადაწყვეტისთვის დიდი მნიშვნელობა გააჩნია და მათ გარეშე სასამართლომ საქმის გარემოებები არასწორად შეაფასა.

8.2 საკასაციო საჩივარი შემდეგ პრეტენზიებზე უთითებს:

8.2.1. სააკველაციო სასამართლოს საქმე ხელახალი განხილვისთვის უნდა დაებრუნებინა რაიონული სასამართლოსთვის, რადგან ამ უკანასკნელს საქმე სრულყოფილად არ შეუსწავლია და არ დაუსაბუთებია მიღებული გადაწყვეტილება, კერძოდ, მართალია, პირველი ინსტანციის სასამართლო, დეტალურად აღწერს კომლის გაყოფის შემდეგ კასატორების მამას და პაპას რა რაოდენობის წილი ერგოთ, თუმცა, არ აჯამებს ამ წილთა რაოდენობას და არ არკვევს, რომელი სახლი გაიყო სინამდვილეში 1946 წელს „ძმური განაჩენით“ - ქ. ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე, თუ გ-----ის ქუჩა N114-ზე მდებარე. „ძმურ განაჩენის“ საფუძველზე გაყოფილია 4500 კვ.მ ფართის ქონება და მასზე მდებარე სახლი, რაც დასტურდება სწორედ იმ მტკიცებულებებით, რომლებზეც წინამდებარე განჩინების 7.2.1. ქვეპუნქტშია მითითებული და რომლებიც მოსარჩელე მხარემ მაშინ წარადგინა სასამართლოში, როცა მას ამის საშუალება ტექნიკურად მიეცა. ამ მტკიცებულებებით კი დგინდება, რომ წილთა ჯამი ემთხვევა გ-----ის ქუჩაზე მდებარე ქონების მოცულობას, ხოლო უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლი მხოლოდ 900 კვ.მ. ფართზეა განთავსებული; ამასთან, გაყოფის დოკუმენტში ეს სახლი არ შეიძლება ფიგურირებდეს, რადგან საარქივო ცნობების მიხედვით, ის მხოლოდ 1955 წლიდან ჩნდება მოსარჩელეთა მამისა და მისი კომლის მფლობელობაში. ამდენად, შეუძლებელია, რომ სწორედ ეს სახლი ყოფილიყო მითითებული 1946 წლის გაყრილობის განაჩენში;

8.2.2. სასამართლომ გ-----ის ქუჩაზე მდებარე სახლის კუთვნილებასთან დაკავშირებით გამოიყენა მოწმის ჩვენება, რომელმაც ჯერ აღიარა, რომ ამ ქუჩაზე ძველი სახლი არსებობდა, მერე კი - გადათქვა საკუთარი განმარტება. სასამართლო მსჯელობს იმაზე, რომ გ-----ის ქუჩაზე #114 სახლის მშენებლობა დაიწყო მხოლოდ 1972-1982 წლებში, ხოლო 1964-66 წლებში იქ სახლი არ იდგა და ამიტომ, საკომლო წიგნშიც ვერ იარსებებდა ჩანაწერი ამ სახლის კასატორების (მოსარჩელების) პაპის კომლისადმი კუთვნილების თაობაზე. სასამართლომ ამ მიმართებით დაუსაბუთებლად არ გაიზიარა მოსარჩელების განმარტება იმის თაობაზე, რომ ხსენებული სახლის მშენებლობაზე ნებართვას მათი პაპა ვერ მიიღებდა, იმ შემთხვევაში, თუ მასზე უკვე სხვა სახლი იყო რეგისტრირებული. პაპის კომლზე, უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლი რომ ყოფილიყო აღრიცხული, სახელმწიფო აღარ მისცემდა კასატორების პაპას მშენებლობის ნებართვას გ-----ის ქუჩაზე მეორე სახლი ასაშენებლად. გამოდის, რომ კასატორების ბებრის (მანამდე - პაპის) სახელზე ორი ქონება ყოფილა რეგისტრირებული - მდებარე გ-----ის და უ-----ების ქუჩებზე, ეს კი იმხანად მოქმედ კანონმდებლობასთან შეუსაბამოა. ამ გარემოებებთან

გათვალისწინებით, კასატორების მტკიცებით, დგინდება, რომ რეალურად მათ პაპას და მის კომლს ჰქონდათ მხოლოდ ერთი ქონება - მდებარე გ-----ის ქუჩაზე, რომელიც ძმური განაჩენით მიეკუთვნა მის კომლს (იხ. საკასაციო საჩივარი - ტ.2, ს.ფ. 199-211).

9. საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპი

9.1. საკასაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 13 ნოემბრის განჩინებით, საკასაციო განაცხადი წარმოებაშია მიღებული სსსკ-ის 391-ე მუხლის საფუძველზე დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის, მტკიცებულებათა გაანალიზებისა და საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის იურიდიული დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მივიდა დასკვნამდე, რომ საკასაციო განაცხადი არ აკმაყოფილებენ სსსკ-ის 391-ე მუხლის მოთხოვნებს, ამიტომ იგი დაუშვებელია შემდეგი არგუმენტაციით:

10. სსსკ-ის 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ და სხვა არაქონებრივ დავებში დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასა და ადამიანის უფლებათა

ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე. ზემოაღნიშნული ნორმები განსაზღვრავს იმ მოთხოვნებს, რომელთაც საკასაციო საჩივარი უნდა შეიცავდეს და ეფუძნებოდეს.

11. სსსკ-ის 404-ე მუხლის პირველი პუნქტით, საკასაციო სასამართლო გადაწყვეტილებას ამოწმებს საკასაციო საჩივრის ფარგლებში, ამავე კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. გარდა ამისა, შეიძლება, მხედველობაში იქნეს მიღებული ამ კოდექსის 396 - ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტები; ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება); საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ კასატორებს არ წარმოუდგენიათ დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება), რაც საშუალებას მისცემდა სასამართლოს, არსებითად განსახილველად დაეშვა საკასაციო განაცხადი.
12. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სსსკ-ის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი ზემოხსენებული საფუძვლით.
13. საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების საკასაციო სასამართლოს სტაბილური პრაქტიკისაგან განსხვავების არსებობის საფუძვლით. სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება არ განსხვავდება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს არსებული პრაქტიკისაგან (იხ. ქვემოთ პუნქტები).
14. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად (იხ. **ჯღარკავა საქართველოს წინააღმდეგ, # 7932/03; Van de Hurk v. Netherlands, par.61, Garcia Ruiz v. Spain [GC] par.26; Jahnke and Lenoble v France (dec.); Perez v France [GC], par. 81; Hirvisaari v. Finland, §32).**

15. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს სსკ-ის 102 -ე მუხლზე, რომლის თანახმად, „1. თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. 2. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით“ და განმარტავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოკვლეული და დადგენილია ყველა ის მტკიცებულება და ფაქტობრივი გარემოება, რომელიც საჭიროა საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპზე საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის წინაპირობების შესამოწმებლად.
16. საკასაციო სასამართლო, წარმოგენილი საკასაციო შედავების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლების დასაშვებობის ეტაპზე შემოწმების საფუძველზე განმარტავს, რომ არ იზიარებს კასატორთა პრეტენზიებს შემდეგ გარემოებათა გამო:
- 16.1. კასატორის მიერ შედავებულია როგორც შემაჯამებელი გადაწყვეტილების (განჩინების) ფაქტობრივი საფუძვლები, ასევე იმ განჩინების (მტკიცებულებათა დაუშვებლობის) პროცესუალური მართლზომიერება, რომელთა ძირითადი გადაწყვეტილებისაგან დამოუკიდებლად გასაჩივრებას საპროცესო კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს (სსკ-ის 104.2-ე და 377.3-ე მუხლები). საკასაციო პრეტენზია მიმართულია ორი გარემოების მტკიცებისკენ: 1. „გაყრილობის განაჩენით“ გაიყო გ-----ის გამოხიროზე არსებული სახლი და არა - უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლი, შესაბამისად, კასატორებს მიაჩნიათ, რომ უ-----ების ქუჩაზე №33 მდებარე სახლის მემკვიდრეობით მიღებისათვის მოპასუხეს არ გააჩნდა მართლზომიერი საფუძველი და მას მხოლოდ გ-----ის ქუჩაზე მდებარე სახლი შეეძლო მიეღო, რადგან სამკვიდრო ქონება, რომელიც მოპასუხეს მოსარჩელეების მამიდამ დაუტოვა, სწორედ ამ მისამართზე მდებარე ქონებას წარმოადგენს; 2. მოთხოვნის ფაქტობრივი დადასტურების მიზნით კასატორები შუამდგომლობენ სასამართლოს წინაშე, რომ საქმეს დაერთოს გარკვეული სახის მტკიცებულებები, რომლებიც მათ სააპელაციო და რაიონულ სასამართლოებშიც წარადგინეს, თუმცა, ქვემდგომმა სასამართლოებმა არ დაურთეს ისინი საქმეს;
- 16.2. საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს კასატორების მიერ შედავებულ არც ერთ გარემოებას და, უპირველესად, იმსჯელებს მტკიცებულებათა

დაუშვებლად ცნობის მართლობიერებაზე როგორც სააპელაციო და რაიონულ სასამართლოში, ისე საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპზე, შემდეგ კი იმსჯელებს იმ ფაქტობრივ გარემოებებზე, რომლებიც ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოებმა, დასაშვებად ცნობილ მტკიცებულებათა ფარგლებში, გამოარკვეეს და რომლებსაც გასაჩივრებული განჩინება ეფუძნება.

16.2.1. საკასაციო სასამართლო, უპირველესად, ყურადღებას გაამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ კასატორები, გარდა ახალი მტკიცებულებებისა, საკასაციო სასამართლოში ქვემდგომ სასამართლოებში წარდგენილისგან განსხვავებულ, ახლებურად ინტერპრეტირებულ ახსნა-განმარტებასაც წარმოადგენენ. ასე მაგალითად, ქვემდგომ სასამართლოებში მოსარჩელები მიუთითებდნენ, რომ „გაყრილობის განაჩენით“ გაიყო უ-----ების ქუჩაზე მდებარე სახლი, მაგრამ ვითარება შემდგომ შეიცვალა იმით, რომ კასატორების პაპამ, განაჩენის გამოტანის შემდეგ, 1952 წელს, უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლი მთლიანად დაუთმო მისი შვილის კომლს, თვითონ კი გ-----ის ქუჩაზე გადავიდა საცხოვრებლად. ამჯერად, კასატორები წარმოადგენენ შედავებას და ფაქტობრივი პრეტენზიების ნაწილში (იხ. პრეტენზია 1, 2, 5, 7 ფაქტობრივ უსწორობებზე- საკასაციო საჩივარ, ტ.2, ს.ფ.204-207). ისინი მიუთითებენ, რომ ე.წ. „გაყრილობის განაჩენით“ არასოდეს გაყოფილა უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სახლი, არამედ იმთავითვე გ-----ის ქუჩაზე მდებარე სახლი გაიყო. ასევე მხარეები ახლებურად განმარტავენ იმასაც, რომ რომ გ-----ის ქუჩაზე მდებარე სახლი აშენდა 1937 წელს, ის კასატორების პაპის სახელზე იყო აღრიცხული და სწორედ ეს სახლი იყო ნაგულისხმევი „გაყრილობის განაჩენშიც“, ხოლო უ-----ების ქუჩაზე მდებარე სახლზე ჩანაწერები მხოლოდ 1955 წლიდან ჩნდება. აღნიშნული გარემოებები, კასატორების მტკიცებით, მათ მიერ დაგვიანებით წარდგენილი მტკიცებულებებით დასტურდება.

16.2.2. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს სსსკ-ის 404.2-ე მუხლის შინაარსზე „საკასაციო სასამართლოს განხილვის საგანი შეიძლება იყოს აგრეთვე სასამართლოს ის განჩინებები, რომლებიც წინ უსწრებს სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებას, იმისგან დამოუკიდებლად, დასაშვებია თუ არა მათ მიმართ კერძო საჩივრის შეტანა“ და განმარტავს, რომ საკასაციო სასამართლო იზიარებს როგორც რაიონული, ისე სააპელაციო სასამართლოების მსჯელობას

მტკიცებულებათა დაუშვებლობის შესახებ და აღნიშნულ მტკიცებულებათა მიღებას საკასაციო სამართალწარმოების ეტაპზე უარყოფს სსსკ-ის 399-ე მუხლის თანახმად, რომელიც ადგენს, რომ საქმის განხილვა საკასაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რომლებიც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის. ამავე კოდექსის 380-ე მუხლის თანახმად, „1. სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას შეიძლება მოყვანილ იქნეს ახალი ფაქტები და წარდგენილ იქნეს ახალი მტკიცებულებები. 2. სააპელაციო სასამართლო არ მიიღებს ახალ ფაქტებსა და მტკიცებულებებს, რომლებიც მხარეს შეეძლო წარედგინა პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას, მაგრამ არასაპატიო მიზეზით არ წარადგინა“.

16.2.3. საკასაციო სასამართლომ შეამოწმა მოსარჩელეთა მიერ წარდგენილ მტკიცებულებათა დაუშვებლობის წინაპირობები როგორც რაიონულ, ისე საპელაციო სასამართლოში, მოუსმინა ქვემდგომი სასამართლოების სხდომების ოქმებს და განმარტავს: როგორც განსახილველ შემთხვევაში ირკვევა, მოსარჩელებმა რაიონულ სასამართლოს მთავარ სხდომაზე წარუდგინეს მტკიცებულებები, რომელთა დართვაზეც სასამართლომ, სსსკ-ის 219-ე მუხლზე მითითებით „მხარეები შეზღუდული არიან, ახსნა-განმარტების მოსმენისას წარადგინონ ახალი მტკიცებულებები ან მიუთითონ ახალ გარემოებებზე, რომელთა შესახებაც არ ყოფილა მითითებული სარჩელსა თუ შესაგებელში ან საქმის მომზადების სტადიაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მათ შესახებ თავის დროზე საპატიო მიზეზით არ იყო განცხადებული“ უთხრა უარი (იხ. ტ.1, ს.ფ. 239-250; 05.08.2015წ. სხდომის ოქმის დისკი: 15.31. წთ). გარდა ამისა, სასამართლომ განუმარტა მათ, რომ წარდგენილი მტკიცებულებები შეეხებოდა იმ გარემოებებს, რომლებიც მხარეთა შორის სადავო ისედაც არ იყო (კომლის წევრთა ვინაობა სხვადასხვა დროს და კომლში შემავალი ქონების აღწერა). რაიონული სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება მოსარჩელებმა გაასაჩივრეს სააპელაციო წესით, თუმცა, როგორც საქმის მასალებითა და სააპელაციო სასამართლოს სხდომის ოქმიდანაც ირკვევა, აპელანტებს სააპელაციო საჩივრით არ გაუსაჩივრებიათ რაიონული სასამართლოს საოქმო განჩინება - უარი მტკიცებულებათა მიღების შესახებ, რისი საპროცესო საშუალებაც, სსსკ-ის 377.3-ე მუხლის „სააპელაციო სასამართლოს განხილვის საგანი შეიძლება იყოს აგრეთვე სასამართლოს ის განჩინებები, რომლებიც გამოტანილია საქმის პირველ ინსტანციაში განხილვასთან დაკავშირებით და რომლებიც წინ უსწრებს სასამართლო გადაწყვეტილების გამოტანას, იმისაგან დამოუკიდებლად, დასაშვებია

თუ არა მათ მიმართ კერძო საჩივრის შეტანა) თანახმად“ მათ გააჩნდათ. აღნიშნულ საპროცესო საშუალებათა გამოუყენებლობაზე, ანუ სააპელაციო საჩივარში ასეთი პრეტენზიის არარსებობაზე, მიუთითებს სააპელაციო სასამართლოც. საკასაციო სასამართლომ მოუსმინა სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 4 მაისის სხდომის ოქმის იმ ნაწილს, სადაც სასამართლო განიხილავს მტკიცებულებების საქმეზე დართვის საკითხს: სასამართლო სხდომაზე (იხ. ტ.2, ს.ფ. 107-141; 04.05.2017 წ. სხდომის ოქმის დისკი: 11.11 წთ.) აპელანტების წარმომადგენელი ადასტურებს მტკიცებულებათა მიუღებლობის შესახებ რაიონული სასამართლის მიერ მიღებული განჩინების სააპელაციო საჩივრით გაუსაჩივრებლობას და განმარტავს, რომ მისთვის მოსალოდნელია, რომ სააპელაციო სასამართლო ამ მტკიცებულებებს არც ამ ეტაპზე დაუშვებს საქმეში, თუმცა, სურს, რომ ისინი სასამართლომ ინფორმაციის სახით მიიღოს, რათა საქმის სადავო გარემოებებთან მიმართებით შინაგანი რწმენა ჩამოუყალიბდეს. სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა აპელანტების მსჯელობა და მტკიცებულებები (მათ შორის ისეთებიც, რომლებიც სასამართლოში პირველად იქნა წარდგენილი), როგორც დაგვიანებით და არასაპატიო მიზეზით წარდგენილი, არ დაურთო საქმეს და აპელანტებს უკან დაუბრუნა. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ განჩინება მტკიცებულებათა მიუღებლობის შესახებ წარმოადგენს სამართლებრივ აქტს, რომელიც დამოუკიდებლად არ საჩივრდება „სსსკ-ის 104.2-ე მუხლი: მტკიცებულებათა მიუღებლობის, მათ გამოთხოვაზე უარის თქმის ან საქმიდან მათი ამოღების შესახებ სასამართლოს გამოაქვს განჩინება, რომელიც ცალკე არ გასაჩივრდება“, თუმცა, რამდენად მართლზომიერად იქნა მიღებული აღნიშნული აქტი, მის გადამოწმებას (გასაჩივრებას) პროცესუალურად უზრუნველყოფს სსსკ-ის 377.3-ე მუხლი (ზემოთ იხ. ნორმის დეფინიცია). აღნიშნული საპროცესო ინსტრუმენტის გამოყენება მხარის დისპოზიციური უფლებაა, რისი გამოუყენებლობაც, იმგვარი ვარაუდის საფუძველს ქმნის, რომ მოსარჩელებმა გაიზიარეს (დაეთანხმენ) სასამართლოს უარი მათ მიერ წარდგენილ მტკიცებულებათა მიუღებლობაზე. ეს პრეზუმფცია გამოიკვეთა სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზეც, როცა აპელანტებმა (მათმა წარმომადგენელმა) დაადასტურეს, რომ მათ სააპელაციო საჩივარში არ წარადგინეს შედავება ზემოხსენებული საოქმო განჩინების შესახებ;

16.2.4 საგულისხმოა, რომ ახალ მტკიცებულებათა საპატიო მიზეზით

წარუდგენელობის თაობაზე დასაბუთებულ მითითებასა და განმარტებას არც საკასაციო საჩივარი შეიცავს. მართალია, კასატორები აცხადებენ, რომ მტკიცებულებების დაგვიანებით მოპოვება საარქივო საქმისწარმოების თავისებურებამ გამოიწვია, თუმცა, საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს ამ არგუმენტს; პირიქით, იმ მტკიცებულებებით, რომლებიც სასამართლოს წარედგინა, დასტურდება, რომ ცნობები, რომლებსაც კომპეტენტური სამსახურები გასცემენ, დაჩქარებული წესით, მოთხოვნიდან უმოკლეს ვადაშია გაცემული და არ იკვეთება ის გარემოება, რომ ამ სამსახურების სტრუქტურულმა, ან ფორმაციულმა ცვლილებებმა, ამ დოკუმენტების დაგვიანებით გაცემა გამოიწვია. ასეც რომ ყოფილიყო, სამართალწარმოების არც ერთ ეტაპზე, საქმეში არაა წარდგენილი შუამდგომლობა, რომლითაც მხარე აუწყებდა სასამართლოებს იმ ობიექტურ გარემოებათა შესახებ, რომლებიც მტკიცებულებათა შეფერხებით წარდგენას განაპირობებდა. ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ კასატორებს ამ დოკუმენტების დაშვებაზე ქვედგომი ინსტანციის სასამართლოების მიერ, სსკ-ის 380.2-ე მუხლის თანახმად, მართლზომიერად ეთქვათ უარი - მათ ვერ წარმოადგინეს მტკიცებულება საპატიო გარემოებათა არსებობის შესახებ. საკასაციო სასამართლო სამართალწარმოების საკასაციო ეტაპზეც არ აკმაყოფილებს შუამდგომლობას მტკიცებულებათა საქმეზე დართვის შესახებ, რადგან საკასაციო სასამართლო არ არის ფაქტების დამდგენი სასამართლო, იგი სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტებით ხელმძღვანელობს, რაც სავალდებულოა (სსკ-ის 407-ე მუხლი) და გასაჩივრებული გადაწყვეტილების/განჩინების სამართლებრივ დასაბუთებულობას ამოწმებს.

16.3. რაც შეეხება დასაშვებად ცნობილი მტკიცებულებების ფარგლებში სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მართლზომიერებას: სსკ-ის მე-4 და 102-ე მუხლების თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონ განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს, ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. ამდენად, სამოქალაქო სამართალწარმოების

პროცესში სასამართლო შებოჭილია არა მარტო მხარეთა სასარჩელო მოთხოვნებისა თუ შესაგებლის ფარგლებით, არამედ მხარეთა მითითებებით - რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს, ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა- განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებით და ექსპერტთა დასკვნებით. საქმის გარემოებები, რომლებიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით. სსსკ-ის 105-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად კი, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ.

16.3.1. საკასაციო სასამართლო არაერთ გადაწყვეტილებაში/განჩინებაში განმარტავს, რომ სასარჩელო მოთხოვნის საფუძვლიანობის შემოწმებისას, სასამართლო იკვლევს, თუ რამდენად ვლინდება სამართლებრივი და ფაქტობრივი გარემოებების ის ერთობლიობა, რომლებიც სასარჩელო მოთხოვნის ან მოთხოვნის გამომრიცხველი შესაგებლის წარმატებას განაპირობებს. სასამართლო ვალდებულია, განსაზღვროს მოთხოვნის ფარგლები (ისე რომ არ გასცდეს მას), მოძებნოს დავის მომწესრიგებელი შესატყვისი სამართლის ნორმა (სპეციალური ან ზოგადი წესი) და დაადგინოს იმ გარემოებათა არსებობა/არარსებობა (ფაქტობრივი გარემოებები), რომლებიც ამ ნორმის გამოყენებისთვის აუცილებელ წინაპირობებს წარმოადგენენ; „სასამართლოს უპირველესი ამოცანაა, დაადგინოს, თუ რას ითხოვს მოსარჩელე მოპასუხისაგან და რის საფუძველზე, ანუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებებზე ამყარებს თავის მოთხოვნას. სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მოთხოვნის ფარგლებში უნდა მოძებნოს ის სამართლებრივი ნორმა (ნორმები), რომელიც იმ შედეგს ითვალისწინებს, რისი მიღწევაც მხარეს სურს. ამასთან, მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად განხილული ნორმა (ან ნორმები) შეიცავს იმ აღწერილობას (ფაქტობრივ შემადგენლობას), რომლის შემოწმებაც სასამართლოს

პრეროგატივა და რომელიც უნდა განხორციელდეს ლოგიკური მეთოდების გამოყენების გზით, ანუ სასამართლომ უნდა დაადგინოს, ნორმაში მოყვანილი აბსტრაქტული აღწერილობა რამდენად შეესაბამება კონკრეტულ ცხოვრებისეულ სიტუაციას და გამოიტანოს შესაბამისი დასკვნები. ის მხარე, რომელსაც აქვს მოთხოვნა მეორე მხარისადმი, სულ მცირე, უნდა უთითებდეს იმ ფაქტობრივ შემადგენლობაზე, რომელსაც სამართლის ნორმა გვთავაზობს. აქედან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლის რომელიმე ფაქტობრივი წანამძღვრის (სამართლებრივი წინაპირობის) არარსებობა გამორიცხავს მხარისათვის სასურველი სამართლებრივი შედეგის დადგომას (იხ. სუსგ: ას- 15-29-1443-2012, ას- 973-1208-04; ას 664-635-2016).

- 16.3.2. საკასაციო სასამართლო იზიარებს ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების მსჯელობას იმის თაობაზე, რომ მოსარჩელეებმა ვერ დაადასტურეს სასარჩელო მოთხოვნა, ხოლო მოპასუხემ, მოთხოვნის გამომრიცხველი შესაგებლის ფარგლებში, წარდგენილი მტკიცებულებებით დაადასტურა მოთხოვნის უსაფუძველობა. უდავოა, რომ იმ პერიოდისთვის, როცა მოსარჩელეების მამისა და პაპის ოჯახები სხვადასხვა კომლებად გაიყო, ყვარელი სასოფლო საბჭოდ იწოდებოდა და არ იყო ქუჩებად დაყოფილი. საკოლმეურნეო კომლთან დაკავშირებული სამართლებრივი ურთიერთობა მოწესრიგებული იყო სამოქალაქო სამართლის 1964 წლის კოდექსით, რომლის 122-ე მუხლის თანახმად, კომლის ქონება ეკუთვნოდა მის წევრებს თანასაკუთრების უფლებით, ხოლო ამავე კოდექსის 127 -ე მუხლის თანახმად, საკოლმეურნეო კომლის გაყრისას მთელი მისი ქონება იყოფა ახლად შექმნილ კომლებს შორის მათი წევრების წილთა შესაბამისად, თითოეული კომლის სამეურნეო საჭიროების გათვალისწინებით. დადგენილია, რომ 1946 წლის 15 დეკემბრის სასამართლოს გადაწყვეტილებისა და ე.წ. „ძმური განაჩენის“ საფუძველზე მოხდა კასატორების პაპის კომლზე რიცხული ქონების გადანაწილება ორ კომლზე, ამ კომლის წევრების წილების შესაბამისად. სასამართლოს გადაწყვეტილების მიხედვით, ორივე კომლს, გარდა სამეურნეო დანიშნულების მიწისა და ნივთებისა, მიეკუთვნათ საცხოვრებელი ფართიც;
- 16.3.3. განსახილველ შემთხვევაში უმთავრეს სადავო გარემოებას წარმოადგენს იმის გამორკვევა, თუ სად მდებარეობდა სახლი, რომელიც ზემოხსენებული „ძმური განაჩენით“ გაიყო. კასატორები წარმოადგენენ შედავებას, რომ მოპასუხის მამკვიდრებლის ქონებას წარმოადგენდა მხოლოდ გ-----ის ქუჩაზე მდებარე სახლი, რადგან გაყოფის შედეგად შეიცვალა მდგომარეობა

და ეს სახლი ერგო ჯერ კასატორების პაპას, შემდეგ - მემკვიდრეობის უფლებით - კასატორების ბებიას, მერე ერთ-ერთ მამიდას, ბოლოს კი - მოპასუხეს. საკასაციო სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს მოპასუხის განმარტებასა და მოწმის ჩვენებაზე, რომელთა საფუძველზე დგინდება, რომ გ-----ის ქუჩაზე მდებარე საცხოვრებელი სახლი, არც „გაყრილობის განაჩენისა“ და არც საკარმიდამო ფონდის მიწის გამოყოფის დროს არ არსებობდა, არამედ იგი მხოლოდ მიწის ნაკვეთის სახით არსებობდა, რომელიც კასატორების პაპას გადასცა საკოლმეურნეო ფონდმა და რომელზეც სახლი აშენდა 1972-1982 წლებში. სასამართლო ამ თვალსაზრისით ყურადღებას მიაქცევს თავად მოსარჩელეების განმარტებასაც (იხ. დაზუსტებული სარჩელი, ტ.1, ს.ფ. 134), რომ სასამართლოს 1946 წლის „გაყრილობის განაჩენის“ შემდეგ კასატორების პაპა მუდმივად ცხოვრობდა უ-----ების ქუჩაზე №33 (ყოფილი პ-----ის ქუჩა), ხოლო ბებიის გარდაცვალების შემდეგ (1983წ.), მათი მამიდაც დროებით ამ სახლში ცხოვრობდა, რადგან გ-----ის ქუჩაზე მდებარე საცხოვრებელი სახლის მშენებლობა დასრულებული არ იყო. სასამართლოს შეფასებით, მხარის აღნიშნული ახსნა-განმარტება ადასტურებს სახლის აშენების პერიოდს, რაც ასევე მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი გარემოებაა განსახილველ შემთხვევაში, რადგან იმ დროს მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, სასოფლო კომლი არ შეიძლებოდა დაარსებულიყო (გამოყოფილიყო) საცხოვრებელი სახლის, სამეურნეო დანიშნულების მიწის და ა.შ. გარეშე (იხ. წინამდებარე განჩინების 5.3.1 ქვეპუნქტი). სასარჩელო მოთხოვნის გამორიცხვის მიზნით საქმეში მოპასუხის მიერ წარდგენილია საბინაო წიგნი (იხ.ტ.1, ს.ფ.85-87), რომელიც ადასტურებს, რომ კასატორების პაპა სიკვდილამდე, ხოლო მისი კომლის წევრები - მეუღლე და შვილი, 1976 წლიდან ჩაწერილები იყვნენ ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე №33- (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) მდებარე სადავო სახლში. აღნიშნული ჩანაწერის არამართლობიერად მიჩნევისათვის საჭირო მტკიცებულებას მოსარჩელეები, გარდა სიტყვიერი განმარტებისა, ვერ წარმოადგენენ. ამდენად, საკასაციო სასამართლო იზიარებს ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების მიერ დადგენილ როგორც ფაქტობრივ გარემოებებს, ასევე სამართლებრივ შეფასებებს და მიიჩნევს, რომ იმ პირობებში, როდესაც საქმის მასალებით არ დასტურდება, რომ გ-----ის ქუჩაზე მდებარე საცხოვრებელი სახლი არსებობდა ე.წ. „გაყრილობის განაჩენის“ მიღების დროისათვის, მართებულია დასკვნა, რომ

1946 წლის განაჩენით გაყოფილი სახლი წარმოადგენს სახლს, რომელიც მდებარეობს ყვარელში, უ-----ების ქუჩაზე №33ი (ყოფილი პ-----ის ქუჩა) და რომელიც, წარმოდგენილი დოკუმენტების მიხედვით, იმ დროისათვის ფიზიკურად არსებობდა.

16.4. საკასაციო სასამართლო, ზემოაღნიშნული მსჯელობის კონტექსტში, ასევე ვერ გაიზიარებს კასატორების შედავებას ტექნიკური პასპორტის ყალბად აღიარების შესახებ იმ თვალსაზრისით, რომ არ იკვეთება ამ აღიარების მიმართ მოსარჩელეთა ნამდვილი იურიდიული ინტერესი. უდავოა, რომ ინვენტარიზაციის დროს ცოცხალი იყო კასატორების პაპის კომლის ბოლო წევრი - კასატორების მამიდა (მ---- მ-----ი), რომელმაც მემკვიდრეობით მიიღო კასატორების ბებიაზე აღრიცხული ქონება (უ-----ების ქუჩაზე №33 მდებარე ქონების 2/3 წილი), ხოლო მოპასუხე კასატორების მამიდის ანდერძისმიერი მემკვიდრეა, შესაბამისად, არ ვლინდება კასატორებისთვის სასარგებლო ის სამართლებრივი სიკეთე (იურიდიული ინტერესი), რომელიც ამ პასპორტის ყალბად აღიარების შედეგად, მატერიალურად მიიღწევა და ამას შედეგად მათი სამართლებრივი მდგომარეობის გაუმჯობესება მოჰყვება.

17. ზემოხსენებული მსჯელობიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ კასატორებს არ წარმოუდგენიათ არც ერთი არგუმენტი, დასაბუთებული შედავება, თუ რა საფუძვლით უნდა იქნეს ცნობილი დასაშვებად საკასაციო განაცხადი. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება დასაბუთებულია და კანონიერი, შესაბამისად, არ არსებობს საკასაციო განაცხადის არსებითად განსახილველად დასაშვებად ცნობის სამართლებრივი საფუძველი.

18. სსსკ-ის 401-ე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე, თუ საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად იქნება ცნობილი, პირს დაუბრუნდება, მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70 პროცენტი.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 285-ე, 391-ე, 401-ე, 408.3-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა :

1. ნ----- მ-----ის, მ----- მ-----ის და ლ----- მ-----ის შუამდგომლობა,

მტკიცებულების სახით საარქივო ცნობების, 04.07.2017 წ. №აა2017023455-04, 25.09.2014 წ. აა2014053610-03, 04.02.2016 წ. აა2016003412-05, წერილების 15.02.2016 წ. №46/31827, 06.06.2016 წ. №01/141103 და ექსპერტიზის დასკვნის 19.08.2017 წ. №011/0-2, დაშვების თაობაზე არ დაკმაყოფილდეს.

2. ნ----- მ-----ს, მ-----ს და ლ----- მ-----ს დაუბრუნდეთ საკასაციო საჩივარზე დართული მტკიცებულებები, 28 ფურცლად, ტ. 2, ს/ფ 212-235,237-240.
3. ნ----- მ-----ის, მ-----ის და ლ----- მ-----ის საკასაციო საჩივარი, როგორც დაუშვებელი, დარჩეს განუხილველად;
4. ნ----- მ-----ს (პ/ნ ნ-----), მ-----ს (პ/ნ ნ-----) და ლ----- მ-----ს (პ/ნ ნ-----) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (**ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 300773150**) დაუბრუნდეთ საკასაციო საჩივარზე ნ----- მ-----ის (პ/ნ ნ-----) მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 750 ლარის (საგადახდო დავალება №0, გადახდის თარიღი 2017 წლის 1 ნოემბერი), 70% – 525 (ხუთას ოცდახუთი) ლარი;
5. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

ე. გასიტაშვილი

მოსამართლეები:

პ. ქათამაძე

ბ. ალავიძე